

TRGOVSKI LIST

Licejska knjižnica
Ljubljana

**Casopis za trgovino, obrt, industrijo ter
narodno in politično gospodarstvo sploh.**

Izhaja vsaki petek, ali če je ta dan praznik, dan preje popoldne z datumom prihodnje sobote. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I (pri trgovskem društvu Merkur). — Naslov za dopise: Trgovski list, Ljubljana, Gradišče št. 17/I. — Naročnina znaša do konca t. l. K 30 in je plačljiva vnaprej. — Posamezna številka stane K 1'60. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis članov je dovoljen le z navedbo vira. — Plača in toži se v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. Štev. rač. pri ček. uradu 11953. Lastnik in izdajatelj Konzorcij 'Trg. lista.' — Odgovorni urednik Franjo Zebal, Ljubljana - Dol. c.

III. letnik.

V Ljubljani, 11. decembra 1920.

19. štev.

Otvoritev državne trgovske akademije v Ljubljani.

V avei na I. državni gimnaziji se je vršila v soboto 4. t. m. ob 11. uri dopoldne slovesna otvoritev državne trgovske akademije. G. dr. Verstovšek, poverjenik za uk in bogočastje je imel v imenu deželne vlade pozdravilni govor, v katerem je v kratkih besedah opisal zgodovino bojev za trgovsko višjo šolo v Ljubljani, katero smo končno po zaslugi interesiranih faktorjev dobili, predvsem po naklonjenosti vlade v Beogradu.

V imenu ministerstva za trgovino in industrijo je govoril sekcijški šef Dr. Marn, ki je posebno poudarjal velik pomen trgovske akademije ter predlagal vdanostno brzojavko regentu Aleksandru in zahvalno brzojavko ministru za trgovino in industrijo. Ta predlog je bil sprejet enoglasno in z velikim navdušenjem. V imenu ljubljanske mestne občine je pozdravil otvoritev trgovske akademije podžupan Dr. Triller, ki je obljubil da bo šla ljubljanska mestna občina novemu zavodu v vsakem oziru na roko. Na to je Dr. Marnik v imenu trgovske in obrtniške zbornice izrazil veselje nad odvortitvijo trgovske akademije, ki bo dala našemu trgovstvu temeljito izobražene mlade trgovce s širokim strokovnim obzorjem.

G. Jelačin je kot predsednik Zveze trgovskih gremijev in združenj v Sloveniji izpregovoril približno sledeče:

Slavna gospoda! Slovensko trgovstvo je doživelo velik in pomemben dan. Stojimo ob svečani otvoritvi slovenske trgovske akademije. Zavedamo se, da smo stremeli do velikega cilja, za katerim je naše trgovstvo stremilo dolgo vrsto let. Mi slovenski trgovci dobro občutimo, da smo po prevratu stopili iz našega prejšnjega tesnega delokroga na široko tekmovališče gospodarskega dela v veliki državi in tudi izven državnih mej. Potreba, da si zagotovimo stalen strokovni temeljito naobrazben naraščaj, je postala še nujnejša in neodložljiva. Ne samo trgovstvo ampak tudi vsa ostala naša javnost naj bi prišla do prepričanja, da je celokupna naša dolžnost, da posvetimo povzdigi naše trgovine največjo važnost in skrb. Narava naše ožje domovine Slovenije sama nas sili k temu, da skrbimo za čim naj živahnejši razvoj trgovine, obrti in industrije ter tako zagotovimo našim potomcem lepšo bodočnost. Naloga naše trgovine ni samo delovati v naših tesnih pokrajinskih mejah, temveč udeleževati se moramo s svojim gospodarskim delom v celi naši državi in v svetovni trgovini. In ona četa absolventov slovenske trgovske akademije, ki bode vsako leto stopala v svet, naj bi predstavljala one pionirje, ki bodo na podlagi temeljite šolske strokovne naobrazbe skušali z resnim delom v našem gospodarstvu dvigniti

ugled in dober glas naše trgovine in obenem pripomoči k blagostanju in ugledu cele naše države.

V imenu Zveze slovenskih trgovskih gremijev za Slovenijo izrekam na tem mestu najlepšo zahvalo naši deželni vladi, ki je podpirala naše stremljenje po ustanovitvi tega potrebnega zavoda, prav posebno iskreno zahvalo pa izrekam gospodu sekcijškemu svetniku dr. Marnu, šefu oddelka ministristva trgovine in industrije v Ljubljani, ki je z največjo vnemo podpiral korrake naših trgovskih organizacij v tej stvari.

Dalje izrekam najtoplejšo zahvalo gospodu ravnatelju Novaku, ki je vzel trgovsko akademijo pod svojo gostoljubno streho ter ga prosim, naj bi blagovolil novemu zavodu po možnosti iti na roko dokler ne bomo tako srečni, da bomo mogli nastaniti trgovsko akademijo v lastnem novem poslopiju.

Do novo imenovanega ravnatelja trgovske akademije gospoda dr. Böhma pa se obračam v imenu Zveze trgovskih gremijev s prošnjo, naj bi blagovolil posvetiti razvoju mladega zavoda vse svoje moči, da mu pripomore do največjega ugleda in da postane naša trgovska akademija ne samo ponos slovenskega, temveč vsega jugoslovenskega trgovstva. Naše priznanje za njegov trud mu bodi zagotovljeno že vnaprej.

Konečno moramo s hvaležnostjo v srcu pripoznati, da smo dosegli naš veliki cilj, za katerim smo zaman hrepeneli desetletja pod našo mačeho bivšo Avstrijo in da nam je ta cilj omogočila doseči naša ujedinjena kraljevina že v kratki dobi dveh let po ujedinenju, ter v tej zavesti prosim gospoda deželnega predsednika, da naj blagovoli tolmačiti Njegovemu kr. Visočanstvu prestolonasledniku Aleksandru izraze udanosti in zvestobe vsega slovenskega trgovstva.

V imenu industrijcev Slovenije in v imenu kranjske hranilnice je izjavil gosp. Dragotin Hribar, da bo kranjska hranilnica v bližnji bodočnosti stavila na raspolago novi trgovski akademiji večjo svoto denarja, da se ji bo moglo naseliti v lastnem poslopiju. Za tem govorom je sledil lep obris zgodovine višjega trgovskega šolstva o katerem je raspravljaval novoimenovani avnatelj trgovske akademije g. dr. Böhm, potem pa je poudarjal g. profesor Sič važnost in pomen knjigovodstva. Slavnostne otvoritve so se udeležili predsednik deželne vlade Dr. Brejc, komandant Dravske Divizijske oblasti general Dokič in drugi zastopniki raznih zavodov in korporacij.

Pred trgovsko pogodbo z Italijo.

(Konec.)

Vsled gospodarskih posledic vojne se bo moral mirodopski tekst, ki je služil kot nekaka šablonska osnova trgovskim pogodbam, v nekaterih prin-

cipijelnih točkah izpremeniti. Glavne izpremembe so že itak dane v tekstu kontingentne pogodbe z Avstrijo in s Čehoslovaško. Namesto principa trgovske svobode si pridržujejo države proste roke glede regulacije zunanje trgovine in določanja višine carine. V mirodopskih trgovskih pogodbah se je navajalo skupine predmetov, oziroma vzroke, iz katerih se lahko izda prepoved uvoza. Vsled vojnih posledic je zaenkrat še potrebno omejevanje uvoza in izvoza glede različnih predmetov. Po vojni se je razvil velik luksuz in špekulacija vsled padanja naše valute, čemur se je z prepovedjo uvoza hotelo priti v okom. Vsled tega je tudi zunanji trgovski promet precej nesiguren, ako ne bode tudi v italijanski pogodbi sprejeta klavzula glede prehodnih določb v slučaju prepovedi, kakor so jo zahtevali Čehoslovaki. Kakor smo preteklo leto videli, ima naša vlada v Beogradu navado izdajati take prepovedi kar čez noč, po večini telegrafično direktno carinarjem, ter tako ogroža ne samo železniški promet marveč cel naš trgovski kredit v inozemstvu. Zato je absolutno potrebno, da se tudi v italijanski trgovski pogodbi zajamči za slučaj prepovedi prehodna doba vsaj 6 mesecev za izvršitev naročenih pošiljav.

Naša trgovska pogodba s Čehoslovaško obsega dovolitev največjih ugodnosti samo v carinsko-tarifnem oziru in pa glede carinskega postopanja. Zato ne bi kazalo niti Italiji dati večjih koncesij, posebno ne kar se tiče nakupa premičnin, otvoritev obratovališč, zastopstva firm in drugih trgovskih ugodnosti. Razen tega so tudi od omenjene ugodnosti v Čehoslovaški pogodbi izvzeti kompezacijski in kontingentni predmeti. Ali se bode v zvezi s trgovsko pogodbo sklepala z Italijo tudi kontingentna pogodba ali ne, zaenkrat ni mogoče predvidevati, ker nam niso znane italijanske zahteve. V ugodnostni klavzuli je za nas posebnega pomena, da se nam dovoli poraba pristanišča v Trstu in ukrcavanje blaga na ladje ter glede morskega prometa isti pogoji in iste ugodnosti, katere uživajo domačini. Važno bi bilo tudi, da se nam zagotovi v eksportu preko tržaške luke tudi vsaka železniško-tarifarna ugodnost, ki se bo koncedirala domačinom, oziroma kaki drugi inozemski državi. Mislimo v tem oziru predvsem na zopetno vpostavitve jadranske železniške zveze z znižanimi eksportnimi tarifami.

Glede tranzitnega prometa preko Slovenije mora veljati kar najširša svoboda in naj bi se vsa dovoljenja, ki so iz ovarnostnih oziroma sanitarno-veterinarnih, in fiskalnih ozirov pri monopolskih predmetih potrebna, dajala neposredno od obeh in carinaric, da bi se promet brez ovir razvijal. Ta zahteva je utemeljena s tem, ker je glavna funkcija naših železnic tranzitni promet in ker bomo le na ta način mogli zboljšati njihov kritični

finančni položaj. Delovati je pred vsem na to, da se razen jamstva za transporte, skrajšajo dodatni dobavni roki in pravilno uredi izmenjava in cirkulacija vagonov, da bo zloraba tujezemskih voz za lokalni promet omejena. Na tej reviziji je interesiran predvsem naš eksport lesa via Trst, ki rabi le specialne tipe železniških voz, toda te v velikih množinah radi voluminoznosti lesnih tovorov. Za kosovno blago je seveda najvažnejše vprašanje javnih tranzitnih skladišč, katerih zgraditev pa je stvar privatne inicijative.

Konečno je treba, da generalna direkcija carine pripusti in omogoči s primernimi olajšavami oplemitilni promet in sicer le za posamezna obrtna in industrijska podjetja. Gre se tu predvsem za to, da se izdajo jasna določila glede potrebnih denarnih garancij, ako se pošilja kako blago v predelavo, v popravilo ali v barvanje v inozemstvo. Na tem prometu je interesirana predvsem naša železarska, tekstilna in mlinarska industrija. Posebno važna je obnovitev prometa med škedenjskimi plavži in Jesenicami. Za našo železarsko industrijo, dokler se plavžarstvo ne razvije doma.

Posebno pažnjo se mora pri sklepanju trgovske pogodbe z Italijo posvetiti regulaciji ambalažnega prometa do in preko Trsta. Ta promet bo igral za vinsko in sadno trgovino, za trgovino s poljskimi pridelki in nekaterimi industrijskimi izdelki kakor so mineralna olja in masti, največjo ulogo. Tu bi bila na mestu primerna liberalnost v carinskem oziru kakor tudi reforma sedanjih predpisov glede zaračunavanja ambalaže v odstotkih od bruto teže, ki gre po sedanjih predpisih na račun trgovca in na škodo konsumenta.

Kar se ureditve valutnih odnošajev in denarnega prometa tiče smo interesirani na tem, da Italijani prenehajo z nasiljstvom proti našim denarnim zavodom in Primorju in da jim dovolijo enake poslovne pravice kakor lastnim zavodom. Dosedanja kontrola in prisilno nadzorstvo, ki je bilo proti določilom bivše srbsko-italijanske trgovske pogodbe postavljeno, se ima takoj ukiniti. V prometu z Reško državo stremijo Hrvatje po tem, da naj bi tam cirkulirala dinar in lira ali pari, češ da bi se na ta način promet vršil brez vsakih težkoč. Vendar ne kaže vezati valute naprej in bi bilo najpraktičnejše, da se osnuje trgovska pogodba z Italijo enako, kakor je osnovana s Čehoslovaško, na principu valute prodajalca.

Posebna določila trgovske pogodbe naj bi olajšala obmejni promet na državni meji. V tem oziru je najvažnejše vprašanje prometa med Žirovsko dolino in Idrijo ter iz Idrije preko Logateca in Rakeka v Italijo. Idrija je vsled nove meje izgubila svoje naravno izhodišče na železniško postajo Logatec, medtem ko leži njen glavni aprovizacijski rajon namreč Žirovska dolina v Jugoslaviji. Ta promet

bi kazalo s carinskimi in policijskimi odredbami kar najbolj mogoče olajšati in to tembolj, ker smo zainteresirani, da ostane Logatec tudi v bodoče železniška postaja za Idrijo, ker je zveza Idrije z Logatcem (26 km) mnogo krajša kot zveza Sv. Lucije (40 km) z Idrijo. Cerkljska kotlina je s pridobitvijo postaj Planina in Rakel dobila železniško zvezo z Ljubljano. Bohinjska, sorška in poljanska dolina pa gravitirajo vse na gorenjsko železnico in je njihov promet z dolinami soškega vodovja le neznamen.

Važna, je, pravilna ureditev tranzitnega prometa med Italijo in Avstrijo preko jeseniškega kota, in sicer iz Podbrda preko Bohinja in Jesenic na Podrožico to je 53 km oziroma iz Podbrda preko Bohinja in Jesenic na Planico Rateče v smeri proti Trbižu (76 km). To tranzitno vprašanje je obseženo že v določbah § 311, 319 in 320 oziroma 322-324 Saint Germainске mirovne pogodbe. Na njem so enako zainteresirani Tržačani, Avstrijci in Čehi in zato bi kazalo, urediti ta promet tako, da bi se glede carinske odpreme pri tranzitu oziroma glede potno-policijskih predpisov pri osebnem prometu ne delalo nobenih ovir.

Tranzitni promet med Slovenijo in Dalmacijo se bo moral za enkrat vršiti po večini preko italijanskega teritorija, bodisi na Reko ali preko Trsta. Ker smo na tem prometu posebno z ozirom na import južnega sadja, rib, cementa, olja na eni strani, ter izvoza mlevskih produktov, sočivja in nekaterih industrijskih izdelkov na drugi strani zelo zainteresirani, bo treba postaviti iz Trsta stalno in redno zvezo za ta tranzitni promet ter tudi primerne carinske olajšave.

Ureditev gospodarskih in finančnih odnosov med od Italije okupiranim Primorjem in Jugoslavijo bo predmet posebnih konferenc, ki se imajo vršiti v Rimu tekom prihodnjih mesecev. Na tej konferenci se bo odločilo v kakšni valuti oz. v kakšnem razmerju se imajo obračunati obveznosti in terjatve, izza časa režima Avstro-ogrske. Trgovska zbornica je v tem oziru že podala ministrskemu predsedništvu obširno mnenje, v katerem razmatra tudi vsa vprašanja glede obdavčitve podjetij, ki imajo svoja obratovališča, oz. dohodke v tuji državi, glede zavarovalnin in drugih finančnih vprašanj.

Za moten razvoj tranzitnega prometa v srednje morje preko Trsta bi potrebovali za les, ki je in ostane naš glavni eksportni predmet na lesnem skladišču v Škedenju najmanj 30.000 m³ prostora, da bi bila zaloga vedno zadostna za parnike, katerih prihod ni natančno znan. Za kosovno trgovino bi potrebovali v stari in novi prosti luki dva hangara za direktno trgovino. Ako se hočemo emancipirati od posredovalne trgovine Trsta, ki požre okroglo 30% stroškov za svoje posredovanje, so gornji pogoji minimalne zahteve, katere moramo glede našega settlementa v Trstu zahtevati. Važno je tudi, da se nam dovoli za izvrševanje tranzitne trgovine potrebni nakup premičnin in otvoritve obratovališč v Trstu in okolici, kar bi notranji trgovini Trsta nikakor ne škodovalo. Istočasno je treba uplaviti na naše sorojake v zasedenem ozemlju, da svojih nepremičnin ne prodajo marveč jih obdržijo, enako tudi vseh naših podjetij posebno pa denarnih zavodov.

Ureditev vprašanja odnosov denarnih zavodov, ki so kot filijalke tukajšnjih, oziroma kot centrale zavodov, ki imajo svoje podružnice v Jugoslaviji, ostale v Julijski Benečiji, je za cel naš denarni trg življenjskega pomena. V ospredju stoji vprašanje prenosa centrale Jadranske banke iz Trsta v Jugoslavijo, da bi ostale v Jul. Benečiji podružnice in da bi se ta prenos izvršil brez posebnih stroškov. Enako važno je vprašanje obračuna kreditnih, gospodarskih in pridobinskih zadrug, katerih centrale namreč zadruga zveza v Ljubljani in v Celju se nahajajo v Jugoslaviji.

Glede vprašanja kabotaže še nimamo popolnoma jasnih poročil, kakor se sliši morajo paroplovne družbe,

katerih brodovje je pripadlo nam, prenesti svoj sedež v naše luke in se dati tam registrirati. Večina teh podjetij bo prenesla svoj sedež na Sušak, medtem ko bodo Trst prevzele italijanske družbe. Najprikladnejša bi bila zato za nas za prvi čas reciprociteta domačih in italijanskih paroplovnih družb. Poslovanje z našo pomorsko oblastjo nam bo precej otežkočena, ker bo njen sedež v Splitu kot sredini naše obale.

Najvažnejši predmet naše izvozne in tranzitne trgovine preko Trsta je les. Tranzit znaša po momentalni tržni situaciji mnogo več, kakor pa direkten promet z Italijo. Ta promet se vrši skoro iz vseh postaj Slovenije državnih in južnih železnic. Gravitira predvsem na Trst, le en majhen del se bo izvažal z Dolenjskega preko Bubnarcev in Karlovca na Reko. Zaradi velikih zalog gotovega lesa, katerega ni bilo mogoče med vojno in tudi ne pozneje, vsled pomanjkanja vagonov eksportirati, je glavni predpogoj izvoza pomnožitev in hitra cirkulacija vagonov.

Druga najvažnejša invozna stroka je izvoz živil in hrane. Za Slovenijo prido predvsem izvoz živine v živem in predelanem stanju v poštev. Omeniti moramo, da Italijani na vse mogoče načine ovirajo uvoz živine v predelanem stanju, medtem ko so zopet naše industrije interesirane na tem, da se živina kolje doma in se na ta način pridobi surovin za usnjarsko in kemično industrijo.

Na eksportu moke je interesirana naša mlinarska industrija, ki so že imeli poprej kljub ogrski konkurenci znaten eksport.

Naša železarska industrija stremi po tem, da bi se obnovilo obratovanje plavžev v Škedenju in na ta način omogočila dobava surovega železa, kakor tudi koksa, dokler se taka industrija ne osnuje doma, Škedenjske peči so v stanju producirati 200.000 ton koksa letno, kar bi zadostovalo za celo potrebo Jugoslavije. Dobava premoga po morju z Angleškega je bila v miru tako poceni, da češki premog žnjim ni mogel konkurirati kljub vsem tarifnim ugodnostim. Vsled padanja pomorske voznine in različnih drugih momentov je pričakovati, da bo najpozneje v dveh letih nastopila tudi v preskrbi s premogom precej močna konkurenca. Jeseniške industrije potrebujejo za svoje Martinovce peči koks, ker jim kurjava s trboveljskim premogom, ki vsebuje znatno množino žvepla, dela mnogo neprimlik.

Za naše vinogradstvo je vprašanje pravilne ureditve uvoza italijanskega vina največje važnosti. Zgodovina vinske klavzule pod Avstrijo je dovolj znana. Naš vinogradnik producira pod bivstveno težjimi pogoji in z večjo režijo svoje vino kakor Italijan. Radi tega je italijansko vino, ki je glede vsebine sladkorja in alkohola mnogo jače od večine naših vin in po ceni cenejše, nevaren konkurent. Proti prohibitivni carini na laško vino, ki bi bila torej iz tega vzroka potrebna, pa bodo seveda Italijani odločno nastopili, ter zahtevali obnovitve vinske klavzule. Z ozirom na bogato produkcijo južnih vin v Dalmaciji bi kazalo vinsko klavzulo formulirati tako, da bi se samo za slučaj slabe letine dovolilo v svrhu rezanja primeren kontingent italijanskega vina, carine prosto uvažati.

Podobna konkurenca je italijansko sadje našemu sadju in naši sadjarski industriji. Ker smo glede gotovih vrst sadja precej močna eksportna dežela, bo treba tudi uvoz južnega sadja ter italijanskega sadja sploh s carino primerno omejiti.

Anglija zadnji čas ne more dobiti Italiji več zadostnih množin premoga. Vsled tega trpi cel italijanski promet in obratovanje industrije. Zato bodo najbrž Italijani pri pogajanjih zahtevali dobavo precejšnjega kontingenta rjavega premoga. Proti temu moramo zavzeti v Sloveniji kar najodločnejše stališče, ker vsled pomanjkanja premoga zaenkrat ne krijemo niti lastne potrebe naše industrije in prometa.

Za državno cinkarno v Celju je eksistenčnega pomena dobava cinkove rude iz Rabelja, kl je pri-

padel Italiji. Italija sama nima plavža za cink in mora rabeljsko rudo eksportirati. Nasprotno pa Jugoslavija nima cinkovega rudnika in je navezana na import cinkove rude. Ker sta na ta način obe državi takorekoč vezani ena na drugo, bo treba skleniti z Italijo za cink posebno kompenzacijsko pogodbo, da bi naša cinkarna dobavila Italiji za rudo cinkove fabrikate in sicer surovi in rafiniran cink, cinkovo pločevino in cinkov prah.

Med manjšimi eksportnimi in importnimi panogami bi bilo omeniti predvsem našo sitarsko industrijo, lesne industrije, lepenko, lesovino, lončarske in keramične izdelke, hmelj, votlo steklo in nekatere specijelne deželne pridelke. Naši slamnikiarji bodo imeli v italijanski slamnikiarski industriji močno konkurenco, proti kateri jim sedanja carinska tarifa ne nudi prave zaštite. Tudi razvoj naše keramike in finejših steklarske industrije, bode razvita italijanska konkurenca močno na potu. Vendar je revizija cele carinske tarife radi nestalnosti cen in kolebanja valute preveč otežkočena in ni upati, da bi se dalo tem potom že pri sedanjih trgovskih pogajanjih našo industrijo primerno zaščititi. Ako hoče vlada, da bo naša industrija vzdržala konkurenčni boj, jo mora na drug način izdatno podpirati.

Trgovska pogodba z Italijo nam prihaja nepričakovano, v kratkem roku v dobi, ko je vse javno življenje absorbirano od volitev in priprav za konstituantno. V časopisju in tudi na anketi, ki jo je priredila trgovska zbornica se je pokazalo izredno malo zanimanja, dasi se bode ravno na trgovskih pogajanjih z Italijo odločilo takorekoč o naši gospodarski usodi.

Naše stališče v obrtno-pravnih zadevah.

Poročilo dr. L. Štempiharja ob otvoritvi uradnih dni trgovske in obrtniške zbornice v Mariboru dne 20. oktobra 1920.

Glede obrtne zakonodaje v splošnem stoji zbornica na stališču, ki ga je zavzelo slovensko trgovstvo lani na vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani kot tudi slovensko obrtništvo na lanskem kongresu v Celju, namreč, da je enotnost obrtnega zakona za celo kraljevino pač potrebna, da pa moramo odklanjati razširjenje srbskega zakona o radnjama na celo kraljevino, ker njegova določila ne ustrezajo oni stopnji razvoja, ki jo je pri nas dosegla trgovina, obrt in industrija. Priznamo gotove vrline srbskega zakona, ali z ozirom na naše posebne slovenske razmere moramo vstrajati na tem, da se enotna postava za vso državo sestavi samo potom sporazuma, ne pa, da se enostransko vsili obsežnim pokrajinam neprimerni in zaostali srbski zakon. V tem smislu je zbornica poslala letos spomlad trgovinskemu ministrstvu obširno spomenico, v kateri v splošnem in na posameznih primerih opozarja na neprikladnost srbskega zakona za naše razmere. V kolikor smo poučeni, izjednačenje obrtnega reda zaenkrat ni aktualno, ter je ministrstvo svoj lanski načrt odložilo, ker vlada sama uvideva, da bi površna rešitev tega važnega zakonodajnega vprašanja imela nedogledne posledice za trgovstvo in obrtništvo. Zbornica vstraja v sporazumu z Vašimi stanovskimi organizacijami na tem, da se ta reforma izvede le na podlagi izčrpnega obravnavanja v posebnem parlamentarnem ali izvenparlamentarnem strogo strokovnem odseku.

Zaenkrat velja torej v Sloveniji stari avstrijski obrtni red, ki pa je deloma izpremenjen vsled nekaterih naredb deželne vlade za Slovenijo in nekaterih uredb centralne vlade. Vsled vojnih razmer je bilo, kot Vam je znano, nujno potrebno, zaščititi celo vrsto trgovinskih obrtov. Vlada je poslegla po najbolj učinkovitem sredstvu s tem, da je v sporazumu z zbornico večino trgovinskih obrtov, posebno en gros obrte, podvrgla koncesiji. Bil je to precej dalekosežen korak in verjmite, gospodje, da smo se le težko odločili zanj. Stojimo namreč na sta-

lišču, naj v trgovini vlada čim največja svoboda. Zahtevamo sicer, da se dokaz usposobljenosti izvede splošno za vse trgovinske obrte, ker je to samo v interesu trgovskega naraščaja in njegove prihodnosti, ali preko tega nočemo vklepati trgovine v nepotrebne okove. Zavedamo se povsem velike nevarnosti, ki nastane pri uvedbi koncesijskega načela, s tem namreč, da dobi vlada na ta način jako veliko moč v roke, ker le zavisi od upravne oblasti, ali se v posameznem slučaju podeli koncesija ali ne. Vendar zbornica kljub temu ni ugovarjala, ko je vlada uvedla koncesijski princip, ker je bil to res edini izhod iz nastajajoče anarhije. Pretiila je predvsem nevarnost, da se vrine v Slovenijo židovski element, kateremu se drugače ni bilo mogoče upreti. Poleg tega je nešteto ljudi, ki po svoji predizobrazbi sploh ne pripadajo trgovskemu stanu in ki so med vojsko v zakotni trgovini našli svoj poklic, poskušalo po preobratu dobiti obrtne liste za najrazličnejše panoge trgovine. Tudi te elemente je bilo treba zavrniti in sicer potom koncesijoniranja, predvsem agenturne in komisijske trgovine. Vendar povdarjamo, da tozadevna naredba deželne vlade velja le začasno, in se bo ukinila, kakor hitro nastopijo bolj normalne prilike. Zbornica vse trgovske koncesijske prošnje, o katerih ima glasom naredb podatki mnenje, presoja kar najprevidnejše in se predvsem ozira na izjavo pristojnega trgovskega gremija, posebno kar se tiče prosilcev iz Štajerske, kjer nam kraljeve razmere žalibog še niso dovolj znane. Lahko rečemo, da vlada v največ primerih odloča o koncesijskih prošnjah v zmislu zborničnih izjav in da se tozadevno v splošnem nimamo pritoževati.

Prehajam k drugi važnejši izpremembi, ki se tiče obrtnega reda, namreč k osemurnemu delavniku. V tej stvari nas je centralna vlada presenetila. Ko je šlo za uvedbo osemurnika, smo proti temu odločno ugovarjali in v obširni spomenici na vlado opozarjali na pogubne posledice za trgovino in posebno za malo obrt. Vse gospodarske organizacije v državi so složno in z vsem povdankom nastopile proti tej vladni nameri, ali socialistični skupini, ki je tedaj sodelovala v vladi, se je vendarle posrečilo, vsiliti nam za vse produktivne stanovse osemurni delavnik. Obžalovati moramo pri tem posebno, da je baš Slovenija s to naredbo najbolj udarjena, ker se slednja dejansko izvaja samo pri nas, medtem ko je v ostalih delih države, kjer uprava posluje mnogo bolj zanikerno, posebno v Srbiji, ostala takorekoč na papirju. S to naredbo je v prvi vrsti prizadeta mala obrt, ki jo je vlada v tem oziru stavila v isto kategorijo kot veleobrate. Vendar smo mnenja, da je le upati, da se bo navedena naredba podvrgla reviziji. V kolikor nam je znano, namerava baš sedanja vlada v ta namen, da se dvigne produkcija v državi, uvesti posebne kavelje za varstvo dela in bo pri tem morda vendarle prišlo tudi do podaljšanja delovnega časa, vsaj za trgovinske obrte in mali obrt.

Omeniti hočem še par vprašanj obrtnega prava, ki se tičejo obrtnega stanu. Posebno važna se nam zdi reorganizacija obrtnih zadrug in tozadevna izprememba obrtnega reda naredbenim putem. Gospodje obrtniki ste se v tej zadevi zedinili na obrtnem kongresu, ki se je vršil dne 5. septembra v Celju. Res je, da je obrtni red v vprašanju združništva preveč okoren, in popolnoma pravilno zahtevate, da vlada imperativno odredi, da se kolektivne zadruge razpuste in se na njih mestu ustanovijo strokovne, odnosno sorodno-strokovne zadruge. V vsakem političnem okraju naj se ustanovijo zveze obrtnih zadrug dotičnega okraja z okrajnim obrtnim svetom, za celo pokrajino pa naj se ustvari združenje okrajnih obrtnih zvez, okrožnih in pokrajinskih obrtnih zadrug z deželnim obrtnim svetom, ki bi ga imela vlada v vseh vprašanjih, ki se obrtnega stanu tičejo, zaslišati. Zbornica je že vladi stavila tozadevne predloge, in v kolikor smo poučeni vlada tej reorganizaciji obrtnega združništva ne bo delala nobenih ovir, ampak je v kratkem pričakovati to-

zadevne naredbe. Ravnotako je v kratkem pričakovati imenovanje zadržnega inštruktorja ki bo imel predvsem nalogo, zadrgam pri tej reorganizaciji z vsemi močmi pomagati. (Imenovanje se je medtem izvršilo.) Zbornica bo tudi pazila na to, da bodo okrajna glavarstva podpirala to akcijo.

Na zadnjem obrtnem kongresu v Celju se je nadalje sklenilo, zahtevati od vlade, da se uvede splošna zavarovalna dolžnost obrtnikov za bolezni, ostarelost in nezgode. V tej zadevi pripravlja zbornica obširno vlogo na vlado, in bodite uverjeni, gospodje, da bo zbornica zastavila ves svoj vpliv, posebno nasproti poverjeništvu za socialno skrbstvo, da se to mojstrsko zavarovanje po Vaših intencijah izvede.

Dotakniti se hočem še dveh točk, ki zadevajo obrtno pravo. Kot je gospodom trgovcem in obrtnikom znano, so obrtni katastri pri političnih okrajnih oblastvih vsled izrednih vojnih razmer, smrtnih slučajev, pogrešancev in begunstva, — lahko rečem, v precejšnjem neredu. Nočemo zaradi tega okrajnim glavarstvom očitati nedelavnosti in brezbrčnosti, ker so bila preobložena s kurentnimi posli, ali treba je, in sami ste že stavili to zahtevo na eni zadnjih sej zveze gremijev in pa na obrtnem kongresu v Celju, namreč da vlada izvede revizijo obrtnih listov. Od nekaterih strani se je nasvetovalo, da naj pri tem sodelujejo tudi gremijalni in zadružni načelniki, vendar vlada ne bo hotela pristati na to zahtevo, pač pa zbornica ne bo odnehala od tega, da vlada vsaj v lastnem delokrogu izvede revizijo, ker bo le na ta način mogoče, kontrolirati posameznike, da ne prekoračijo svojih obrtnih pravic, in pa zatreti neopravičeno izvrševanje obrta in delovanje takozvanih fušarjev.

Posebne reforme pa so potrebna določila obrtnega reda o dokazu oziroma izpregledu dokaza usposobnosti pri rokodelskih obrtih. V tem oziru stoji zbornica na stališču, ki ste ga zavzeli, gospodje obrtniki, na Vašem zadnjem kongresu, namreč da je treba temeljito izpremeniti ces. ukaz iz leta 1915, ki olajšuje nastop za vojne udeležence in invalide. Vem iz lastne izkušnje, kako se množijo prošnje za izpregled. Zbornica je morala od preobrata dalje presoditi nešteto dispensnih prošenj, in verjemite, gospodje, da smo pri tem postopali kar najprevidnejše. Ali pri vsej rezerviranosti nismo mogli preko določil omenjenega ces. ukaza, vsled česar smo primorani, da zahtevamo od vlade, da se njegova določila, posebno glede pomočniške dobe, črtajo in določila glede invalidov deloma poostrijo. Nalete bomo pri tem na precejšen odpor pri gotovih krogih, ali to vprašanje mora biti v najkrajšem času rešeno.

To je poleg mnogih tekočih dnevnih zadev v glavnem sedanje delo zbornice v obrtno-pravnih zadevah. Za posamezne slučaje pa prosim gospode, da se tekom uradnih dnevo oglasio v naši pisarni, kjer smo jim na razpolago.

Izvoz in uvoz.

Uvoz petrolejskih produktov. Uprava državnih monopolov naznanja, da monopol obsega le petrolej ter da se potemtakem surovo mineralno olje in vsi njegovi produkti morejo svobodno uvažati brez dovoljenja uprave državnih monopolov.

Uvoz trske in sladkornega trsa. Gospodarsko finančni odbor ministrstev je dovolil uvoz trske in sladkornega trsa.

Čehoslovaški porcelan se uvaža v države z višjo valuto po določenih fiksnih cenah in le za njihovo valuto. Za države z nižjo valuto, kamor spada tudi Jugoslavija, veljajo minimalne cene s 30 odstotki doplače.

Izvoz suhega sadja ni oproščen zavarovanja valute, ta ugodnost velja le za sveže sadje.

Izvoz tobaka. V inozemstvo se more izvažati brez posebnega dovoljenja iz Slovenije: najfinejši turški, najfinejši hercegovinski in fini turški tobak ter egiptovske, la Favorit, Princas in Moeria.

Izvoz vreč za cement. Minister za finance je podaljšal rok za izvoz vreč od treh na dvanajst mesecev, če jih uvozijo tovarne za cement v svrhu izvoza cementa.

Narodno gospodarske zadeve. Carina.

Carinski dohodki v Sloveniji. Generalna direkcija kazinske uprave izkazuje v statističnem poročilu od 11. do 20. novembra 1920 od glavnih carinarnic v Sloveniji sledeče dohodke: Uvozne carine se je plačalo pri carinarnici v Ljubljani 1,059.850 dinarjev v srebru, v Borovnici 3.945, Maribor 965.006 din., v Celju 169.001 dinar. Glede uvoza stoji na prvem mestu v celi kraljevini carinarnica v Zagrebu z 2,905.696 din. dohodkov in za njo Beograd in sicer carinarnica na Savi 1,159.804 din. in na železniški postaji 975.228 din. Pomorski uvoz je le neznamenit in izkazuje carinarnica v Splitu, kot največja, 590.822 din. Tudi promet iz Grške je precej slab in ima center južne trgovine Skoplje le 457.225 din. dohodkov iz uvoza. — Izvozne carine se je plačalo pri carinarnici v Ljubljani 201.399, v Borovnici 125.854 din. in v Mariboru 3,943.780 dinarjev, v Celju 0. Glede izvozne carine je Maribor na prvem mestu izmed vseh carinarnic v našem kraljestvu. Na drugem mestu je Baja, ki je glavno izhodišče podonavske izvozne trgovine, z 3,576.210 din. Dohodki na izvozni carini v Mariboru so zato tako veliki, ker je Maribor izhodišče živinskih transportov v Srednjo Evropo, centrum izvoza živine, mesa, jajc in sadja, medtem ko pride za Italijo preko Ljubljane večinoma le les v poštev. Vseh uvoznih carinskih dohodkov v celi kraljevini je bilo v 2. dekadi novembra 26,330.834 dinarjev, proti 20,148.289 v prvi dekadi. Skupno je bilo letos do 20. novembra carinskih dohodkov 343,073.712 din. Po proračunu znašajo celotni dohodki iz carine 400 milj. dinarjev in kakor je iz carinskega izkaza razvidno, ga bodo efektivni dohodki še presegli. Enake svote kot za uvozno carino in pol zneska izvozne carine smo istočasno plačali na naslov prometnega davka.

Ocarinjevanje tiskarskega materiala. Tiskarski material se zacarinjuje pri uvozu po minimalnem tarifu. Med tiskarski material spada: barve za tiskanje, papir, tiskarski stroji in njih deli, tiskarsko orodje in ves tiskarski material ki je potreben za tiskarsko obrt.

Ocarinjevanje kirurških predmetov po minimalnem tarifu. V interesu narodnega zdravja se bodo do daljne odredbe ocarinjevali kirurški aparati po minimalni tarifi, ravno tako tudi vsi drugi kirurški instrumenti in aparati brez ozira na material iz katerega so izdelani. Tudi škatlje, lončki, kartoni, papir, steklo, porcelan itd., ki služijo za prodajo v lekarni, se zacarinjavajo z minimalnimi tarifi, če take predmete uvozijo lekarnarji ali drogist.

Denarstvo.

Izkaz Narodne banke. Narodna banka je v Službenih Novinah z dne 30. novembra priobčila izkaz svojega stanja dne 15. novembra 1920. Po tem izkazu znaša podloga v kovanem zlatu 63,258.130 din., v srebru 15,537,600 in v tujih valutah 3,620.956 din. ter v depojih v inozemstvu 347,213.430 dinarjev, torej skupno 429,630.116 din. Posojila so znašala in sicer menična 217,721.631 in lombardna 16,704,539, skupaj 234,426.171 dinarjev. Na državni račun so prevzeli bankovci za odkup kron, novčanic v znesku 1,193.684.740 dinarjev, za račun valute 762,203.590, posojila na bone obrtnega kapitala 150,148.894, posojila na bone izrednega kredita 500,000.000, za dolg depoziranih kronskodinarskih novčanic 425,921.526 din., skupno 3,031.958.752 din. Vrednost od države za izdane novčance zastavljenih gozdov in posestev znaša 2,138,377.163 din. Nasproti tem aktivam stoje pasiva in sicer delniški kapital 50 milj. dinarjev, od katerega je 10 milijonov vplačano v kovanem zlatu, rezervni zaklad 705.011 din.; krožne novčance 3,099,918.840

dinarjev, dalje terjatve države iz valutnega računa 380,493.857, obveze po žiroračunih 76,817.191 in raznih drugih računih 125,277.888 ter tirjatev države za zastavljene gozdove in posesti z 2,138,377.163 din. Proti zadnjemu izkazu se je število krožnih novčanic zopet povišalo za 5,730.975 dinarjev. Iz izkazov je jasno razvidno, da se cirkulacija denarja pri nas od izkaza do izkaza povečuje in da imamo sedaj že nad 3 milijarde dinarjev, medtem ko smo pred zamenjavo imeli samo nekaj nad 6 milijard kron. Kontingent novčanic, ki je bil pod poprejšnjimi vladami dovoljen Narodni banki z 42 milijarde dinarjev, je mnogo previsok in bi gotovo slabo vplival, ako se izrabi v polni meri, na tečaj naše valute na zunaj in na kupno ceno na domačih tržiščih.

Ponarejene poldinarske novčance. Čitatelje opozarjamo, da so se v zadnjih dneh pojavili ponarejeni poldinarski bankovci, ki se prav lahko spoznajo od prvih, ker so jako blede z nejednakim robom. Tisk na jedni strani se komaj pozna.

Davki.

Vojni davek. Kakor je že znano, je bilo določeno plačevanje davka na vojne dobičke za leto 1914., 1915., 1916. in 1917. brezprizivno in v teku 8 dni. Na intervencijo odposlanstev nekaterih mest je odredil generalni direktor davkov telegrafično vsem finančnim ravnateljstvom, da se ima vršiti plačevanje na temelju članka 60, zakona o davku na vojne dobičke, ki se glasi sledeče: Davek na vojne dobičke je treba plačati v treh obrokih. Prvi v iznosu od 50% je treba plačati v roku 30 dni po izročitvi naloga za plačanje, drugi obrok v iznosu 24 odstotkov v teku nadaljnjih dveh mesecev in ostane v istem razdobju. Vsem onim, ki zamorejo dokazati, da ne morejo plačati davka do zakonitega roka, zamore delegat finančnega ministrstva dovoliti plačanje tako, da je zadnji obrok plačan najpozneje v teku osem mesecev od dneva, ko je izročen nalog za plačanje davka. Če se ugotovi, da obdavčenec ne more plačati naznačenega mu zneska, oziroma če se eksekutivno ugotovi, da bi plačanje tega davka uničilo eksistenco, zamore finančni minister na prošnjo vojni davek zmanjšati.

Protest radi invalidnega davka na finančno ministrstvo so vložile banke v Sloveniji, ker je predpisani način pobiranja davka, naloženega na obresti neizvedljiv in sicer radi manipulacije, ki bi sama stala več, kot znesek davek, ter bi se mesece in mesece zavlekla. Denarni zavodi so zahtevali enostavnejši način pobiranja davka.

Promet.

Sprejemanje blaga za Beograd ustavljen. Da se odpravi nakopičeno blago, ustavlja ravnateljstvo državnih železnic z 12. decembrom t. l. sprejemanje blaga v polnih vagonih za Beograd loco in transit. Ta naredba se nanaša samo na pošiljatve ozemlja zapadnih ravnateljstev in prekosavskih prog. Vojaške pošiljatve, premog in železniške pošiljatve so izvzete brez ozira na količino.

Tržna poročila.

Padanje cen za prašiče. V zadnjem času so cene za svinjsko meso padle od 34 na 26—25 K za kg žive teže. Težave pri izvozu in velika količina koruze, katere se porabi za krmo, so vzrok tega padca.

Zrnje in moka.

Vinkovce. Zahteva po pšenici precej velika, privozi se je malo. Prodaja se po K 950 in tudi po K 10—. Nova koruza se išče za svinjsko krmo in notira od K 370— do K 380—. Beli grah je K 7— do K 710.

Sombor. Pšenica od K 950— do K 960—, nova koruza K 350— do K 360—.

Hmelj.

Žatec, 6./12. 1920. Celi teden je potekel brez kupčije; razpoloženje je zelo klavarno; cene so le nominalne (le po imenu) 4700—4800 č K za 50 kg. Ker hmeljarji zelo ponujajo svoj pri-

delek, se na kmetih lahko kupuje tudi po 4600 č K za 50 kg. Lahko je mogoče, da bodo cene še nadalje padale.

Razno.

Svobodno lesno skladišče v Trstu. S posebnim vladnim dekretom je do sedanje lesno skladišče pred Servolo proglašeno kot svobodno in stoji vsakemu na razpolago. To skladišče je dobilo ime: Punto franco d'legnamli Trieste-Servola.

Otvoritev reške luke. Reška luka bo še preje otvorena predno se rešijo vsa še viseča vprašanja četudi se reški načelnik temu protivi in zahteva polno aneksijo Reke od Italije. Najbrže bo otvorena že čez en mesec. Glede poročunavanja valute jugoslovanske krone, oziroma dinarja in lire so se začela že pogajanja. Radovedni smo na kakšna presenečenja bomo še naleteli pri ceni in valuti.

Konferenca za zvezo s Primorjem. 3. t. m. se je vršila pri zagrebški direkciji državnih železnic konferenca, ki je razpravljala o novih zvezah s hrvaškimi Primorjem in o preureditvi obstoječih. Na to konferenco so bile pozvane trgovske in obrtniške komore.

Petrolejski rezervir. Veliki petrolejski rezervir, katere gradi v Celju trgovska zadruga »Sloga«, bodo skoro gotovi. Prvi rezervir ki bo služil za petrolej in surovo olje, je že gotov. Ti rezervirji bodo trgovskemu svetu v veliko korist.

Trgovski dogovor med Jugoslavijo in Nemčijo. V kratkem se prično pogajanja glede časnega trgovskega dogovora med Jugoslavijo in Nemčijo. Pri tej priliki se bo sklenila tudi pogodba o železniškem prometu.

Nabave za armado. Zagrebška trgovska in obrtniška zbornica naznanja interesentom, da morejo v njenih prostorih (soba št. 7, od 11.—12. ure) zvedeti pogoje radi nabave raznih predmetov, potrebnih za armado, kakor: platna, sukna, raznega usnja in čevljariskih predmetov.

Nabava 15.000 lahkih plugov. V zadnji seji komiteta za obnovo zemlje je bilo sklenjeno, da se nabavi 15.000 lahkih plugov. Plugi bodo naročeni pri naših obrtnikih.

Lokomobile ponuja neka magdeburška tvrdka. Tozadevna zbirka perspektov je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Cin in antimon ponuja neka tvrdka. Naslov dobe interesenti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Trgovske zveze s Španjo. Neka madridska tvrdka bi rada stopila v trgovsko zvezo z našo državo. Zanima se posebno za izvoz pšenice, ovsa in ječmena ter bi v zameno rada uvažala španske produkte, za katere bi bila potreba v naši državi. Naslov dobe interesenti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Deteljo in druga semena, kemične surovine in žito žele kupiti tvrdke iz Nemčije. Naslove dobe interesenti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

V Službenih novinah št. 270 je izšlo besedilo čehoslovaške trgovske pogodbe z našo državo. Obširno poročilo o njej prinesemo radi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Uradne ure slov. trgov. društva »Merkur« ter »Trgovskega bolniškega in podpornega društva« so za stranke od 8. do 14. ure. Pisarna se nahaja v Ljubljani, Gradišče 17, I. nadstropje.

Berlinske tovarne prosijo za zvezo s našimi tvrdkami. Naše poslanstvo iz Berlina poroča, da se je več strojnih tovarn in tovarn za elektrotehnične predmete obrnilo na naše ministerstvo za trgovino in industrijo, da bi rade stopile v zvezo z našim trgovstvom.

Padanje cen. Iz Amerike prihajajo vedno pogostejše poročila o padanju cen raznega blaga. Ista poročila pa prihajajo sedaj tudi iz Francoske in Angleske. Volna je na Francoskem padla na isto ceno kot jo je imela leta 1917. Sladkor stane tam 3 franke

74 centimov. Padle pa so tudi cene petroleja, riža in kava. Iz Londona se poroča istočasno padec cen pri koruzi ovsu, ječmenu, krompirju in perutnini. Padec cen na Angleškem je tako uplival, da se celo namerava opustiti dosedaj obstoječi prehranjevalni urad.

Kako se živi na Ruskem. Funt črnega kruha stane 150—180 rubljev, belega 400 rubljev, funt soli 1100 rubljev, sladkorja 500 rubljev, funt svinjske masti 2500 rubljev, 1 pud, enako 16 kg drv stane 700 rubljev. Plače delavcev znašajo dnevno najmanj 1000 rubljev. Boljševiški uradniki prejema mesečne plače po 20.000 rubljev in več. Iz te kratke sličice so jasno razvidne dezolatne razmere, katere vladajo danes v nesrečni Rusiji in kam pripelje boljševizem v praksi.

Skladni koledar Jugoslovanske knjigarne. Za l. 1921 je imenovana knjigarna založila lep skladen koledar, ki je živa potreba vsem javnim lokalom in zasebnim stanovanjem. Knjigarna se ni bala ogromnih stroškov, da zadovolji vsestranskim željam. Cena je do konca t. l. 30 K, od 1. januarja pa se cena radi 20% draginjske doklade zviša na 36 K.

Žepni koledarček iste knjigarne, majhen, prikupljiv in priročen stane do novega leta 12 K, po novem letu pa se prišteje doklada. Trgovci, ki želijo popust naj se obrnejo na založništvo.

Srbska početnica, katero je sestavil več pedagog bo služila samouku ravno tako dobro, kakor šolskemu pouku, obsega 4 poglavja in 22 najlepših srbskih sestavkov in pesmi. Cena 12 K v založbi Jugosl. knjigarne v Ljubljani.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „MERKUR“ v Ljubljani.

Sprejme se: 5 knjigovodij, 3 ko-rešponenti, 1 poslovođa, 0 skladiščnik, 4 pomočniki mešane stroke, 0 pomočnika železne stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 0 pomočnik špecerijske stroke 7 kontoristinj, 2 blagajničarke, 8 prodajalk, 5 učencev, in 3 učenke. — Službe išče: 2 kontorista, 3 poslovođa, 0 potniki, 17 skladiščnikov, 22 pomočnika mešane stroke, 6 pomočnikov železniške stroke, 15 pomočnikov manufakturne stroke, 16 pomočnikov špecerijske stroke, 0 pomočnika modne in galanterijske stroke, 23 kontoristinj, 18 blagajničark, 25 prodajalk, 5 učencev in 4 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce, žlane društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Og. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osobja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala ustreči željam kar najnatančneje.

STONE MALGAJ

stavbeni, pohištveni pleskar
in ličar 16, 52—8
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6.
Zajamčeno predvojno blago
za portale in prodajalne.

M. TREBAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi
ter gozdnimi pridelki
ANT. KOLENC, CELJE
Kralja Petra cesta št. 22.
46, 20—12

LENASI & GERKMAN

Ljubljana

Štritarjeva ul. 4 — Lingarjeva ul. 2

Trgovina s suknenim, modnim
in manufakturnim blagom.

Na debelo. 61, 20—19 Na drobno.

Anton Erker

Stolmškova ulica 11 Ljubljana Resljeva cesta 20

Največja zaloga

cigaretnega papirja in stročnic, pisemskega papirja, črnila, rudečila, kreme za čevlje, čevljarske smole, apreture za usnje, olja za šivalne stroje, toaletnega mila ter drugega blaga. — **Na debelo!**
113, 10—6

Oprava za pisarne

registrature, pisalne mize, fotelji
v lepi izbiri.

Vabimo na ogled!

8, 20—14

Na debelo.

Fr. Zebal

Rudnik—Ljubljana

Dolenjska cesta.

Telefon interurban št. 430.

Priporočam po najnižjih cenah:

SLADKOR v kockah in kristal.
RIŽ, SOL, MILO, SVEČE,
PETROLEJ beli, VŽIGALICE
itd. itd.

Kupujem po najvišjih dnevnih
cenah in v vsaki množini

fižol. Zahtevajte ponudbe!

82, 15—13

Zveza slovenskih trgovcev v Celju

nudi po skrajno nizkih dnevnih cenah
in sicer: sladkor, sol, petrolej, vžigalice
navadne in Ciril Metodove. Naročila
naj se naslovijo direkto na »Zvezo«.

Telefon št. 135. Brzjavlj: Kreditno blago.

5 b, 25—10

Fr. Brumat

Ljubljana

Mestni trg št. 25, I. nadstr.

Manufaktura in tkanine.

!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52—5

80, 20—12

Veletrgovina papirja, knjigarna
in tovarniška knjigoveznica

VILKO WEIXL

Maribor

Glavni trg št. 22

priporoča vse vrste šolskih in
pisarniških potrebščin ter šolske
in leposlovne knjige.

Izvršuje vsa knjigoveška dela.

Izdelovanje papirnih vrečic.

45, 20—5

Zahtevajte povsod

ILIRIJA kremo za čevlje

dalje Ilirija čistilo in čistilni prašek za kovine, parketno voščilo, lak za usnje, vazelin in kolomaz

iz domače tovarne kemičnih izdelkov

Golob & Ko.

Ljubljana—Vič.

Cena in kvaliteta povsem konkurenčna.

102, 20—6

Manufakturna trgovina
na drobno in debelo

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge

srbske domače

ročne industrije

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti
45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158,
134/134, 136/204, 170/246, 210/274,
235/300, 272/304. 19, 11—10

Šampanjske kleti

Franc Čuček & Cie., Ptuj

prej W. Hintze

priporoča „Imperial“ in „Elite-Sect“.

Brzjavni naslov: Čučekcie, Ptuj.

94, 5—3

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje

moko

In deželne pridelke
raznovrstno rudninsko

22, 10—10 vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Veležganjarna v Ljubljani

M. Rosner & Co.

naslednik

51, 10—8

VIKTOR MEDEN

prodaja fino pristno blago lastnega izdelka:

slivovico, brinjevec, sadjevec, rum, konjak

In razne likerje po najnižjih cenah.

Kupuje sadje vseh vrst pripravno za kuhanje žganja.

Telefon 71.

Telefon 71.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzjavni naslov: Spedbalkan.

6, 52—19

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. poštvenimi vozovi na vse strani. Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirov južne železnice. - - Carinska agentura javnih skladišč.

Na največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji.

Vsem trgovskim tvrdkam,
družbam in korporacijam
se priporoča za vse vrste
tiskovin**TISKARNA „SAVA“**

v Kranju.

86, 15—11

67, 50—16

A. & E SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG ST. 10.Uvoz in prodaja vsako-
vrstnega inozemskega
manufakturnega blaga
in pletenin.

Na debelo in drobno.

Ant. Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52—19

Jadranska montanska
družba, d. z o. z. Ljubljana

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavi „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste
kovin, rudnin
in kemikalij ter vse
industrijske izdelke, spa-
dajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko. 65, 26—19

Na debelo!

Na drobno!

Veletrgovina z železnino
Breznik & Fritsch

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1

priporoča svojo izredno bo-
gato zalogo različnega želez-
nega blaga po nizkih cenah!**Točna in solidna postrežba!**

Na debelo! 89, 20—6 Na drobno!

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta šte. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani lesv vsaki množini po dnevnih
cenah. 23, 52—19

17, 24—19

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

priporoča svojo zalogo

železnine, poljedelskih

strojev in železnih

blagajn na debelo.

Priporoča se veletrgovina

Fran Derenda, Ljubljana

Emonska cesta 8.

165, 20—10

Brzjavi: Derenda Ljubljana. — — Telefon interurban šte. 313.

Podružnica: DUNAJ II., Obere Donaustrasse šte. 105.

Zastopstva: ZAGREB, ZEMUN, SARAJEVO.

Glavna zastopstva svetovnih čehoslovaških tovarov.

Sukno, hlačevina, podloga. - En gros.

Konfekcija v bogati izberi, od najfinejšega do
najprostejšega kroja in izdelave.**Anton Tonejc in drug**

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim,
špecerijskim blagom in
deželnimi pridelki na debelo.

Brzjavi: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.

Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — — IZVOZ.

IZVOZJATC.**Veletrgovina manu-
fakturnega blaga****Hedžet & Koritnik**

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75.

11, 50—19

Dobiva ponajveč iz An-
glije v velikih množinah
raznvrstno volneno,
medno in perilno blago.

Underwoodnajboljši ameriški pisalni stroj
sedanjosti.**Opalograph**razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-16

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.I. C. MAYER
LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA**MANUFAKTURA**

62, 10-10

ENGROS

ENDETAIL

Slivovka

domača, 46/50°

tropinovec

nad 50° 226, 3-1

priporoča na debelo in na
drobno**O. Sturm**

Ljubljana, Marijin trg 1.

Semena za preprodajalce
priporoča**SEVER & KOMP.**
LJUBLJANA.Kupujemo deteljno, repno,
korenjevo in travno seme,
suhe gobe ter vse v našo
stroko spadajoče predmete.

14, 20-18

Vazelino in kremo za čevlje
galanterijo, drobnarijo

pletarske izdelke

vsak čas **baterije** za žepne
sveže svetiljkepriporoča **BALON & ROSINA**
MARIBOR, GRAJSKI TRG št. 3.**KASTELIC IN DRUG**Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6/I.

115, 10-8

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno
banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. — Rezerve okrog 6,000.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice in na tekoči
račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: devize, valute, efekte itd.

Eskontira: menice, terjatve, fakture.

Daje: kredite in predujme na blago, efekte itd.

Izdaja: akreditive na vsa tu- in inozemska
mesta.Pospešuje: trgovino, industrijo ter uvoz in
IZVOZ.Brzjavni naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.
50, 20-14**J. KOPAČ, svečarna**

Ljubljana, Celovška cesta 90.

Priporoča voščene sveče, zvitke,
sveče za hišno rabo in kadilo.

Kupuje 60, 20-15

čebelni vosek, suhe satine, kap-
ljine po najvišji dnevni ceni.**M. Naveržnik**trgovina z usnjem in čevljarškimi
potrebščinami

MARIBOR, Aleksandrova c. 16.

Zaloga vsakovrstnega usnja in
vseh čevljarških potrebščin po
najnižjih cenah. 124, 10-2**Lesene žeblice za čevlje**

izdeluje 111, 5-5

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacev pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Na debelo. Na drobno.

Leopold Pevalek

Ljubljana - Židovska ulica 4.

Trgovina s papirjem. Šolske
potrebščine. - Razglednice.
106, 52-10

Na debelo. Na drobno.

KNJIGARNA, TRGOVINA UMETNIN IN MUZIKALIJ

Goričar & Leskovšek, Celje

KRALJA PETRA CESTA 7. - PRESERNOVA UL. 2.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, založna knjigarna, prodaja
šolskih knjig in igralnih kart. Lastna zaloga vseh tiskovin za urade in pisarne,
vsakovrstnih razglednic, ljudskošolskih zvezkov, risank in risalnih skladov. —
Molitveniki, koledarji, papirnate vreče, nagrobni venci in traki. 4, 10-9

Na debelo. Poštno-čkovni rač. 10716 — Telefon 60 Na drobno.